

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 15 lei pe an.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.
C.TUL CASEI DE PASTRARE POSTALE Nr. 10025.

Asociațiuni economice.

(Urmare).

IV.

De regulă toată speranța economului zace în recolta venitoare, care să-i aducă și zile mai bune de traiu, îi va face posibil de a-și plăti darea și celelalte datorii, se va putea improvisa pe earnă cu cele trebuincioase. Deci e de lipsă ca recolta, înțelegem aci recolta de grâne, să o culegem bine și se o preparăm bine pentru de a putea vinde cât mai favorabil. Prepararea grânelor pentru piață constă din îmblătul sau treeratul lor și curățitul lor de neghină, praf, pleavă ect. eventual mînta și sortarea lor. Spre a scoate grânele din spice la noi se obișnuiește a se întrebuița îmblăcii. Dacă îmblătitorul nu este destul de indemnatic în purtarea îmblăciilor, sau neglijă chiar de a întoarce mai adeseori snopii în cursul îmblătulului, rămân foarte multe grăunțe în pae, nu arare-ori $\frac{1}{6}$ parte din toate grăunțele, va să zică din 6 hectl. unul rămâne perdat. Pe lângă că a îmblăti e un lucru greu și

obositor sporește tare încet, încât harnici bărbați trebuie să fie aceia care îmblătesc pe zi (à 10 ore de lucru) 1.5—2 hectl. Urmează de aci, ca unii economi ce au secerat mai mult nu arareori au până târziu în earnă lucru cu îmblătul și grânele nu îi pot sta ori și când gata de vînzare, trebuie se lase câte o ocaziune bună neîntrebuițată unde și-ar putea vinde grânele cu un preț mai bun — din cauza că încă nu și-a îmblătit. Pentru de a scoate grânele din spice mai curînd se recomandă deci *mașinele de treerat*. Pe lângă aceasta câștigăm mai înainte de toate și mai multe grâne, adică $\frac{1}{12}$ parte mai mult decât ar fi scos cel mai dibaciu îmblătitor, va să zică din spicele din care un îmblătitor a scos 11 hectl mașina ne dă 12 hectl. Mai avem și acel avantaju la treeratul cu mașina, că gânele rămân întregi, nu se sdrobesc atâtea ca la îmblătul cu mână. Controla e mai ușoară la îmblătul cu mașina și prin aceasta să evită și multe furturi, chiar și pericolul de foc e mai

mic prin această purcedere, de aci să și explică prețul de asigurățiune contra focului, mai scutat ce se obișnuiesc a se plăti, ca și când s'ar îmblăti spicoasele cu mîna. Un avantaju însemnat se mai împreună cu metodu de a treera grânele cu mașina, că adese ne vine cu mult mai efin, decât dacă am îmblăti cu îmblăcii. Sub ce împrejurări se adeverește această afirmațiune, nu se poate spune înainte, aceasta rămîne la chibșuiala fiecăroara, ce voesc a introduce mașini de treerat. Aci trebuie luat în considerare cantitatea de spicoase ce sunt de îmblătit (plata de îmblătitor cu mîna), prețul mașinilor, cantitatea, cât treera într'un rîstimp anumit, spesele ce recer în cursul îmblătulului ect. ect. Până acum se întrebuițează trei feluri de mașini de treerat: de acelea ce se mîna cu mîna, cu cai (prin argan vîrtej) și în fine cu locomobila și locomotivă, adică cu mașine cu vapor.

La cantități mai mici de grâne este de ajuns o mașină de treerat mă-

FOIȚĂ

A. VLĂHUȚĂ.

➔ DAN ➔

(ROMAN)

(Urmare)

(6)

Da eu, vrusei să fac pe naivul: »Nu înțeleg, domnule director, guvernul nu s'a schimbat, oamenii sunt aceiași...»

Ei nene, dacă nu înțelegi, n'am ce-ți face, — d-ta crezi că politica-i așa...

Și fluturînd din mână, îmi întoarce spatele necăjit. Imi iau frumușel manuscrisul. — »Vă salut, d-le director«, — în gândul meu: politica d-tale..., am înțeles-o. Să-ți fie de bine. Să plictisise omul de atîta opoziție. Tot aia și ear' aia...

Toate bune, da ce mă fac eu? Unde mă inham? Zece ani de gazetărie, nu e glu-mă. Și apoi la mine, asta-i o boală.

Mă, nu puteam să dorm. Mă gândesc eu, mă gândesc. — în sfîrșit zic: unde o eși să iasă. Și chem înti'o seară la mine pe Iurașcu, pe Pogonatu, pe Dan și încă vîo doi și le spunu planul meu: O gazetă fără patron politic, fără sgardă; cine-i de treabă îi de treabă, cine-i porc de căne... dă-i la cap. Ros, alb, tricolor național, puțin mă impoartă, să fie român cum să cade, se facă și el ceva în țara asta, și ce-o face — să facă bine și cîstit, să nu-mi umble cu pungașii. Uite ce vreau eu: Să ne gândim serios la chestia țărănească. Unde ne ducem noi cu orașele noastre, dacă lăsăm satele în urmă? Mă, sunt patru milioane de români, români adevărați, cari sufăr, și se chircesc de boale necăutate, de mîncare proastă, de ignoranță, de asuprițile primarilor și arendașilor și noi întindem colea din buget, ne îmbătăm de palavre și facem politică din procopseală. Asta nu se poate să meargă mult așa... Viitorul țerei nu e coconașul Guliță, care îmi

vine dela Paris, isemenit cu monoclu în ochiu, cu nasul sbârciog, par'că tot îi pute ceva, și numai decât îl vezi deputat, prefect... Și în sfîrșit, ce să mai lungesc vorba? — le-am spus scurt: Mă băeți, vreți voi să facem o gazetă? da gazetă; să-ți fie drag să o iei în mână. Eată, eu pun la dispoziția talentelor voastre experiența, munca mea cea mai pasionată și... 12 mii de franci; veți lucra toți cu tragere de inimă să facem ceva? B.ne. Nu?... să închidem prăvălia... și pace bună. și ne-am învoit: am botezat-o, ș'am tras o cumetrie la »Caru cu bere«, până în ziuă. Și acum, slavă Domnului, ave 4 mii ceti ori; nu i-am adunat nici cu poliția, cici cu suprefecții...

Cezar Priboianu n'are stil îngrijit, nici frase de efect. Dar' are ceva mai bun decât asta. În toate articolele lui să vede curajul și francheta unui om drept și adînc convins de ceea-ce spune, care își toarnă în primele vorbe ce i-se prezintă, toată credința, toată căldura inimii lui.

nată cu mâna. Aceasta treeră pe zi circa 9·25—12·5 hectl., și recere 6—8 persoane pentru mănarea ei. O mașină de soiul acesta, care e tare răspândită, este cea din fabrica lui A. Burg și fiu în Viena și costă acolo 170 fl. Sunt și mai eftine, însă și mai mici d. e. cea de Muray & Comp. ce costă numai 100 fl., fiindcă aceste mașini însă nu treeră mai mult decât ce ar treera cu îmlăcia oamenii, ce se recer pentru manauarea lor este îpvederat că nu rezultă nici un câștig de timp și bani. Singurul avantaj ar fi la treerat cu mașină de mână, că am primi ceva mai multe grâne. Cu toate acestea nu se recomandă pentru procurare. Un folos mai mare ar rezulta întrebuițarea mașinelor de treerat cu cai și cu vapor. O mașină cu 2 cai și pe lângă 6—7 persoane serviciu, dacă varsă bine treeră în 9—10 ore, 28—37 hectl. grâne de earnă, eară cele de vară și mai mult. O astfel de mașină cu argan cu tot de care oferează și renumita firmă Clapton, Schuttleworh, Lincoln, Viena, Pesta, Cernăuți ect. ect., costă 350—500 fl. și mai mult după mărirea ei.

Această mașină s'ar recomanda pentru împrejurările noastre, în prima linie pentru a ne-o procura dacă nu să poate de unul singur de mai mulți pe calea Asociațiunii. — Pentru scopul din urmă va fi bine dacă se unesc mai mulți economi dintr'un sat, sau și din mai multe ce nu sunt tare depărtate unul de altul. — Toți, cari voesc a în-

Revistele de ordinar le face el. Stilistul redacției e Dan; acesta conduce partea literară a gazetei. În ziua aceea Priboianu scria un articol privitor la scandalul Veronescu-Prisăcani, și încheia, cu necesitatea tristă a guvernelor de a se sprijini pe tot ce e mai stricat și mai odios în elementul românesc, de a se încunjura de samsari și de lingușitori ordinari, pentru-ca în urletele lor, să nu mai audă furtuna care se ridică, glasul celor patru milioane...

Tocmai isprăvise articolul, când întră Dan.

— A, bravo, mi-ai venit la pont, șezi colea ș'ascultă..., dar' ce? par'că nu ți-ar fi boii acasă... ce ai?

Și fără a aștepta răspunsul acestuia, începu să-i cetească. Asta era slăbiciunea lui Priboianu, să-și cetească articolul înainte de al trimite la tipar.

În fața lor, la o masă lungă, acoperită c'un postav verde pătat de cerneala, pe cere se cunoșteu urmele halbelor de bere, Iurașcu, un tinăr spânatic, lungăreț la chip și cam adus de spate, făcea corecturi; Pogonatu —

trebuița aceasta mașină, vor cere mai întâiu dela persoane ce cunosc bine această uneltă informațiuni, care e mai recomandabilă pentru ei, despre prețul și soliditatea ei etc. ect., apoi nu vor desconsidera toate împrejurările, ce ar avea vre-o influență binefăcătoare sau nu asupra unei astfel de purcederi, și în fine vor cerceta pe calea socotelii de să rentează procurarea unei mașini de treerat. — Fiecare dintre părtași trebuie să se oblige a plăti înainte partea ce va cădea asupra-i, prețul mașinei. — Pentru simplitatea socotelii va fi recomandabil ca aceste părți să fie egale, însă fiind-că unul va avea mai puțin altul mai mult de treerat este îvederat că acela care are mai multe grâne de treerat, va fi în avantaju față cu cel-ce are mai puțin. De aceea trebuie căutat ca în anul viitor care dintre participanți are mai puține grâne de îmlătit. Aceasta cantitate se ridică pentru acel an la norm, și toți ceilalți părtași au dreptul de a întrebuița mașina în dar numai pentru atâtea hectre de grâne, câte a avut acela cu cantitatea cea mai mică. Pentru celelalte mai multe grâne trebuie și participanții să se privească ca străini, și au pentru treeratul acelora să plătească o taxă anumită statorită de cătră toți părtașii. — Suma acestor texe dela părtași și și străini sau se împărțește în timp anumit la toți părtașii în părți egale, sau se capitalizează pentru vre-un alt scop comun după înțelegerea membrilor asociațiunii.

dl Doctor, cum îi ziceau băeții — își tragea cotletele și grav, cu mustățile rasă, în fața unui maldăr de gazete străine, mari cât cearșaful, pușia dintr'o havană și regula politica exterioră; îi plăceau grevele la nebunie, și vai de cotletele lui când erau greve mari în Europa: Armășanu, un ardelean voinic, iredentist întocat, lucra frumușel cu foarfeca, — înaintea lui erau răvășite, ziare din provincie și din Transilvania, pe cari le »perforase«, cum zicea el, — o sticlă cu gumă arabică, ș'o halbă fără bere: pe asta »operase«. Informatorul nu venise încă. În camera de alături papa Săndulescu, vecinic cu nasu în registre, făcea socotelii. La o altă masă, în picioare, un băețan nalt și pistruiat, ovreu, pregătea benzile pentru expediție. Era vremea dejunului. Pogonatu isprăvise.

— Papa Săndulescu, te-atac c'un pol.

— Bucuros! (cu trei o). Când este, este

Și puindu-și condeiul după ureche, trase sertarul, dete dlui doctor o hârtie de donăzeci de lei, își scarpină puțin barba căruntă, și-și puse ear' nusul în registru.

Pentru a clarifica mai bine spusesele noastre voim a le lămuri și printr'un exemplu în numărul viitor.

Vorbirea Metropolitului Mețianu

rostită în ședința dela 27 Maiu st. n. a
anchetei ministeriale conchemată în
chestiunea reformei școlare.

(Urmare și fine.)

Și Domniile Voastre, mult stimaților domni, prea bine știți, că amintitele legi fundamentale ale țării le-au alcătuit astfel de bărbați de stat maghiari, cari sunt recunoscuți de genii în istoria țării și cari mai pe sus de toate iubinduși patria au socotit, că pentru alte multe sute de ani pun temelie desvoltării fericite a acestei țări prin aceea, că au creat posibilitatea înțelegerei frățești între diferitele neamuri și confesiuni conlocuitoare, precum și posibilitatea nobilei emulări întru răspândirea culturii adevărate; și astfel eu cred, că mijloacele fericirii patriei le micșorează acela, care vatămă sus laudatele legi fundamentale ale țării.

În decursul multor sute de ani școlile confesiunilor singure au propagat cultura, au isvorit iubirea patriei, și mai vârtos istoria statului nostru dovedește, că autonomiile confesionale nu au slăbit, ci au întărit patria. Chiar în zilele noastre acest sfânt interes pretinde și autonomia credincioșilor romano-catolici din patria noastră.

Nu sunt așa-dară numai fără scop, dar' sunt de-adreptul păgubitoare acele dispozițiuni ale proiectului de lege, cari iau din mâinile confesiunilor afacerile disciplinare, precum și instituirea învățătorilor, statorirea limbii de propunere și în parte a planului de învățământ, propunerea religiei în partea referitoare la limbă, apoi calificarea învățătorilor, — și drept aceea adresez Excelenție Sale domnului ministru de culte și instrucțiune publică ru-

Dan ascultă cu plăcere articolul. El care își migălea fiecare frasă și-și tortura capul printr'un epitet, simțea uneori o adevărată voluptate ș'asculte proza lui Priboianu, cu frase largi, pe unele locuri oratorice, aruncate în goana condeiului, neingrijite, barbare, dar' pline de căldură și păstrând, până și în disproporția lor, aceea cadență naturală, aceea mlădire de talaz, pe care numai focul convingerei și descărcarea liberă a emoțiunii pot s'o dea.

Dar' Priboianu rîdea și schimba vorba, de câte-ori Dan voia să-și arete admirația lui pentru acest mod fericit și expeditiv de a spune ce gândești, de »a face fără dureri« cum zicea el.

Dejunăm la lordachi împreună, îi spuse încet Priboianu, puindu-și cravata.

Ușa se deschise larg, și junele Alfred Gamulea, ce-i mai zice și Bimbirică, apără. Nalt, cu părul negru, buclat la temple, cu jobenul pe ceafă, un baston gros la subțioară, de un fir negru de mătase îi atârna monoculul pe vesta albă de pichet, jachetă

gurea, binevoiască cîtiar și din acest punct de vedere să retragă proiectul de față și la compunerea unui eventual nou proiect să binevoiască a lua în dreaptă considerare aceste observări.

Dar' și de altfel proiectul de sub întrebare se află în contrarietate cu principiile fundamentale ale științei pedagogice atunci, când nu stăpînește ca țintă finală a școlii aceea măsură a culturii generale omenesti, care este potrivită a da patriei cetățeni religioși, morali, cinstiți și folositori, ci îi pune ca scop învățarea deservită a unei limbi, în cazul de față învățarea limbii, ungurești.

Nu o zic aceasta din antipatie cătră limba ungurească, care limbă și astăzi cu multă sîrguință se învață în școlile mele populare dar' o zic din iubire cătră adevăr, și în privința aceasta mă provoc la cei mai de frunte pedagogi maghiari, cari de bună samă vor justifica punctul meu de vedere, că adecă instrucțiunea elementară nu se poate face cu reson în altă limbă decât numai în limba maternă a școlarii, ceace se adeverește de altfel și prin § ul 58 al art. de lege XXXVIII. din 1868, care dispune, că în școlile elementare fiecare elev să fie instruit în limba sa maternă.

Pedagogicește și didacticește este, Onorată anchetă, imposibilitate să declari prin lege, ca limba de propunere în cutare școală elementară să fie spre pildă cea românească, dar' scopul școlii totuși să fie acela, ca elevii instruiți românește să-și însușească cu desăvârșire limba maghiară.

Acest contrast pedagogicește imposibil dovedește, că la compunerea proiectului din întrebare, nu a servit ca îndreptar știința pedagogică întemeiată pe adevărurile vecinice, ci considerațiuni de altă natură. Cu intristare am experiat aceasta, Stimăților domni, căci după modesta mea părere, cel ce pune creșterii alte scopuri, decum le pretinde rațiunea sprijinită de știință dobîndită prin experien-

cafenie, foarte lungă în poale la spate, pantalonii largi în coloarea oului de rață, să crede frumos, deștept, iresistibil, și pe figura lui vecinic hotărîtă, să vede un dispreț, un disgust de toate cele, ca și când ar zice mereu: »în ce lume infectă, Doamne, cu ce canalii sunt osîndit să trăiesc! A făcut în șeasă ani trei clase gimnasiale la Craiova. Și-a fabricat un certificat de șapte clase. A fost câte-va luni funcționar la regie, unde-și crea peste leafă mici suplimente nu tocmai cinstite. A servit doi ani, ca șpion, în poliția secretă a capitalei, de unde a trecut de-a dreptul reporter la o gazetă guvernamentală subvenționată (ce pleonasm!) Ușile tuturor înaltelor autorități îi erau deschise, la Capșa discuta politică cu mărimile — reporterul partidului — nu umbla pe jos decât la brațul unui ministru, și atunci muscalul lui »Domnu Alfred« mîna la paș pe lângă trotuar; punea subprefecți în slujbă, înlesnea furnituri, antreprize, transacții între stat și particulari, deplasa voturi în parlament... Ol era teribil Domnu Alfred în zilele lui de

tele veacurilor, acela vatămă legile vecinice ale firii, și aceasta în totdeauna amar se răsbură.

Nu a fost și nici nu poate să fie popor în lumea aceasta care să vorbească desăvârșit două limbi: Indivizi pot să vorbească perfect două, ori chiar mai multe limbi, dar' popor cu două limbi nu cunoaște istoria neamurilor.

Nu mă tem eu, că în urma acestui proiect de lege națiunea mea va peri, căci iată, chiar motivarea proiectului ne spune, cum în școlile Irlandei sute de ani a stăpînit limba englesă și poporul irlandez totuși n'a perit ci mai vîtos acest mititel popor cu o statornicie aproape fără păreche în istoria omenimei se luptă pentru naționalitatea sa cu cea mai mare putere politică din lume și aceasta putere de lumi cuceritoare nu este în stare să nimicescă naționalitatea poporului irlandez.

Școala numai luminează poporul nu-l nimicește.

Nu mă tem eu așa dar' că în urma acestui proiect de lege națiunea mea va peri, dar' nutresc dureroase temeri pentru fericirea patriei iubite, și așa cu insistență Vă rog Stimăților Domni, îmbrăcați țara în haïna iubirii frățești între popoare, și fericirea ei va prospera.

Dar' din acest defect pedagogic al proiectului din întrebare se naște o altă greșală pedagogică mai mare, pe care nu poate să nu o recunoască fiecare om, care s'a ocupat vre-odată de afaceri școlare, ori are cunoștință de elementele științei pedagogice.

Proiectul de sub întrebare stabilește adecă pensul școlii de stat elementare și dispune, că același pens trebuie să-l absoalve și școala confesională elementară. Pe de-asupra însă și de-odată cu aceasta, școlii confesionale nemaghiare i-se impune și datorința de a instrui astfel pe elevii săi, ca după cei 6 ani ai școlii de toate zilele să-și poată exprima ideile în limba ungurească curat și precis, să cetească fluent, să scrie corect și să socotească în limba maghiară.

glorie. Dar' s'a lăcomit din cale afară; s'a făcut și imprudență... Intr'o zi a publicat în »Ziarul seu« o informație, cam pripită: »Aflăm cu plăcere că simpaticul nostru amic și confrate Alfred Gamulea se va logodi zilele acestea cu gentila D-șoară Ema Comino, fica domnului colonel Comino. Felicităm etc...« A doua zi colonelul a tras două palme militărești simpaticului ginere. Lucrul a făcut șgomot. Tot pe atunci — căci așa vin afurisitele de belele, căți-va indiscreții s'au plîns că Domnul Alfred le-a luat bani, ca să le dea slujbă, s'au rămas pe drumuri... Dacă vă inchipuți că tinărul Gamulea, în fața atator scandale, s'a dat afund, sau și-a mai pierdut din aerele sale de erou, vă înșelați amar: nu-l cunoașteți. E drept că, victimă acestor infame calomnii, s'a retras dela ziar. De astă-dată informația începea așa: »Anunțăm cu regret pe cetitorii noștri că... Dar' același june galant cu aceeași figură importantă și desprețuitoare se plimba pe calea Victoriei (căci și fără muscal te poți plimba pe calea Victoriei) își lua regulat obicinuita

Este însă evident, că proiectul de lege pentru școlile elementare de stat a stabilit ca pens de absoalvat maximalul, ce îl poate absoalva școala elementară între împrejurări normale, dar' același proiect, dela școlile confesionale nemaghiare pretinde mai mult, decât acel maximal, deci pretinde imposibilul.

Intre astfel de împrejurări școala elementară nemaghiară ori va da elevilor săi instrucțiunea limbii maghiară, precum o pretinde proiectul din întrebare, dar' atunci trebuie să neglije câștigarea celorlalte cunoștințe și prin aceasta va crește indivizi știutori de limba ungurească, dar' în celelalte inculte și lipsiți de temelul moralității câștigate prin cunoștințe: ori însă va pune pond pe câștigarea cunoștințelor trebuincioase, dar' atunci în instruirea limbii maghiare nu va putea împlini datorința ce i-se impune. Eu însă, Mult Stimăților Domni, așa cred, că mai mare trebuință are patria de cetățeni religioși, morali, cinstiți și folositori, și așa fi în stare să dovedesc, că iubirea de patrie nu are a face cu cunoașterea ori necunoașterea vre-unei limbi.

Stranie impresiune face asupra mea și §-ul 13 al proiectului de față, care dispune că atunci, când 20% dintre elevii unei școlii nemaghiare ar avea ca limbă maternă limba maghiară, în cazul acesta și limba maghiară are a se folosi ca limba de propunere.

Dispozițiunea aceasta nu numai că vatămă dreptul susținatorului școlii de a stat ori însă și în școlile sale limba de propunere, care drept îl recunoaște chiar și proiectul din întrebare, dar' și pedagogicește crează stări imposibile.

Cum se va putea aceasta executa, onorată anchetă? Invetătorul va propune materialul de învățămînt pentru cele 20% în limba ungurească, celorlalți elevi va propune același material de învățămînt spre pildă în limba românească: ei așadar' în decursul unui an școlar va trebui să absoalve un pens de două-ori atât de mare, cu școlile cu limba

consumație la Capșa și dacă ministrii erau mîndri și nu se mai plimbau cu el la braț, avea în schimb foarte mulți deputați și persoane de considerație, cu cari era per tu, și cari s'ar fi dat în foc pentru »nostimul« lor Bimbirică. Știa atâtea drăcii, făcea atâtea servicii. La franțuzește o cam codăghia: se gădila grozav când îi vorbeai limbă străină. Acum, de câte-va luni, era informator la »Alarma«.

— Cam târz'u, logofete, îi zise Priboianu, uitându-se la ceas și luându-i foile, se așeză la masă, cu un creion albastru, să le cetească, căci pentru motive știute — controla în totdeauna știrile diui Alfred.

— Ci-ca mai slăbeste-ne, nene, cu »consiliile de ministri« »Aflăm din isvor sigur, că mîne la orele 4 p. m., se va ținea un consiliu de ministri«. Ei și?... Nu mai pune, dragă Bimbirică, informații de astea!

(Va urma).

de propunere ungurească, sau mai bine zis acelasi pens va trebui să-l absoalve de două ori. Sunt de convingerea tare, că toți bărbații de școală vor afla lucrul acesta imposibil.

Este lucru curios pentru mine și aceea, că *progresul învățământului în școală are să-l constate protopretorul* de unde eu așa țin, că astfel de competență nicăiri în lume nu li-s'a recunoscut organelor administrației politice, și într'adevăr știu, că nu este lucru corect a declara prin lege de pedagogi ex officio în patria noastră pe funcționarii administrativi.

Toți adevărații bărbați de școală vor consimți cu mine și în aceea, că procedura contemplată la calificarea învățătorilor, asemenea aparține imposibilităților pedagogice. Proiectul pretinde anume, că la examenul de calificare *candidatul să facă examenul în limba ungurească și din acele studii, pe cari în institutul pedagogic le-a învățat spre pildă românește.* Aceasta, mult stimaților domni, într'adevăr înseamnă, că îndată ce proiectul de față va deveni lege, *să închidem toate preparandiile nemaghiare,* căci toți, câți am umblat la școală, știm prea bine, că elevul nu este în stare să facă examenul din cutare studiu decât numai în limba aceea, în care i-s'a predat și a învățat acel studiu.

Poate cel mai mare defect al proiectului ca și al tuturor legilor noastre școlare de până aci, este cea împrejurare, că școala elementară este uniformă pentru țara întreagă, pentru toate ținuturile ei, câtă vreme e ușor de înțeles, că altă școală elementară le trebuie copiilor din Budapesta, de alta au trebuință comunele dela șes și iarăși altă școală este de lipsă pentru cătunul munților cu cel 60—80 de case ale sale. Adevărul acesta, indirect îl recunoaște de altfel însuși proiectul de față, când școala de repetiție, care până acum asemenea era uniformă, o desparte, și pentru unele comune prescrie școale de repetiție economică pentru altele industrială.

Se invederează din toate acestea, mult onorată anchetă, că eu nu numai pentru aceea nu pot să primesc proiectul din întrebare, fiindcă taie adânc în autoritatea bisericeii mele, dar' nu pot să-l primesc nici din motive pedagogice, pe cari — sunt convins — nici însuși Exelenția Sa Domnul Ministru nu le va putea contesa cu desăvârșire.

Chiar și din punct de vedere administrativ proiectul de față va crea stări imposibile. *Școalele confesionale pe viitoriu le va administra autoritatea confesională, le vor administra: ministrul, comisiunea administrativă, pretorul, inspectorul regesc, inspectorul școlar, și este foarte de temut, că sub greutatea atâtor administratori, școala va succumba cu desăvârșire.*

Sunt însă cu toată hotărârea în contra acelor dispozițiuni ale proiectului din întrebare, prin care se pretinde, ca în școalele cu limba de propunere ungurească și religiunea să fie propusă în limba maghiară, nu în limba confesiunii respective. Aceasta nu mai este afacere școlară, ci este afacere bisericească.

Bisericile ortodoxe răsăritene sunt biserici naționale și chiar *legile fundamentale ale patriei recunosc biserica mea ca biserică greco-orientală română.* Nu numai limba liturgică, ci limba dătătoare de viață este pentru această biserică limba românească. Fiecare confesiune pr povăduiască cuvântul lui Dumnezeu în limba sa proprie, și nu este putere în lumea aceasta, care ar putea să silească biserica mea a-și părăsi limba căci prin aceasta ea în-ași și-ar emuța sentința de moarte. *Vom vesti deci cuvântul lui Dumnezeu elevilor nostri în limba românească și în această limbă îi vom învăța să laude pe Domnul, să sevărșească fapte bune și să iubescă patria ungară și așa cred, că în această nisuință a noastră frații nostri maghiari nu ne vor pune pedeci, ci sprijin ne vor da.* O mie de ani Maghiari și Români am apărut patria; fiecare la altarul seu în limba sa se roage pe Dumnezeul Cerurilor, să ne ajute până la sfârșitul vremurilor a ne păstra ca Maghiari și Români scumpa țară strămoșească.

Mulțumind Excelenției Sale și Mult Ororatei anchete pentru îndelungata răbdare, cu care a binevoit a asculta spusele mele, Vă rog Stimaților Domni, luați în considerațiune binevoitoare modestele mele observări.

DIN LUME

Austro-Ungaria. În ședința plenară a delegațiunii austriace s'a rezolvat bugetul provinciilor ocupate și s'a trecut apoi la desbaterea bugetului marinei. Nota de protest a Papei să fie impresionat foarte rău pe M. S. Impăratul Francisc Iosif și cabinetul, de-oarece chestia reîntoarcerea vizitei a Monarhului la Roma din nou s'a tras în discuție. Din acest incident între cabinetul austriac și Vatican relațiunile sunt cam încordate.

Rusia. Se așteaptă o bombardare a orașului Kaiping din partea Japonezilor, emisari japonezi provoacă locuitorii să părăsească orașul. Japonezii au debarcat lângă Tacușan trupe, tot așa și la Taliwan pentru întărirea armatei ce are să atace Portul-Arthur. Japonezii au închis intrarea în Portul-Arthur cu multe mine, o mare parte din ele au fost descoperite de ruși și nimicite. O parte a trupelor debarcate de japonezi e menită să întărească armata de sub comanda generalului Kuroki, care are să atace Portul-Arthur.

Germania. În cercurile politice din Germania se atribue mare însemnătate politică vizitei regelui Angliei. Ambii monarhi voesc să se înțeleagă în privința ultemelor evenimente internaționale, cum este convențiunea anglo-franceză relativă la Maroco și războiul din extremul orient. În 23 Iunie regele Angliei va pleca din Porthsmouth. Impăratul Germaniei, care în 19 Iunie va lua parte la regatele din Hamburg, va merge înaintea regelui Angliei. Trece-

rea prin canal va fi comună. Să crede că pe acel timp va sosi în Kiel o imposantă escadră engleză. În 25 Iunie navele monarhilor vor intra în Kiel. Aici va avea o revistă navală. În 29 regele Angliei se va reîntoarce în țară.

Francia. În camera franceză s'a luat în desbatere proiectul de lege relativ la introducerea serviciului militar de doi ani. Deputatul Berteaut, însărcinat cu lucrarea proiectului, a raportat detaliat, dezvoltând principiile noii legi. Presentându-se însă din alte părți și niște contraproiecte, camera a decis ca proiectele să fie examinate înainte de a se trece la votarea lor.

Turoia. Patriarhatul a primit răspunsul sinodului din București în privința călătoriei fostului Metropolit Ghenadie în Macedonia. Sinodul declară că acea călătorie s'a făcut fără știrea lui și din inițiativa Exmitropolitului, care de altfel a fost primit cu bunăvoință de către autoritățile ecleziastice. Sinodul arată apoi că dorește să menție cele mai bune raporturi cu biserica mamă și exprimă speranță că dorințele ecleziastice ale Românilor macedoneni vor fi în cele din urmă satisfăcute de către patriarhat. Patriarhatul a remonstrat din nou la Poartă în contra concesiunilor ce se fac Românilor macedoneni pe terenul bisericesc și declară că va fi silit să convoace un concil ecumenic, în care Români macedoneni să fie declarați de sismatici. Patru episcopi ai patriarhatului au prezentat marelui vezir o plângere, în care se spune că Români macedoneni, cari voesc să rămâie la patriarhat, sunt apăsați și asupriți de Bulgari și macedoneni separatiști.

Congregația comitatului Sibiiu.

În «Telegraful Român» din Sibiiu cetim următoarele:

Luni, în 6 Iun. s'a ținut congregație în Sibiiu sub presidența domnului comite suprem Thalmann. A fost bine cercetată. Înainte de a se intra în ordinea de zi, dl asesor consistorial Nicolae Ivan, vice-presidentul clubului român, face propunerile următoare:

1. Comitatul să înainteze guvernului representațiune, de cuprinsul, ca ordinațiunile lui Hieronymi, referitoare la sistarea activității partidului național român, să fie revocate, eventual dreptul de întrunire să fie regulat prin lege pozitivă.

2. Comitatul să adreseze guvernului representațiune în chestia banilor adunați din partea Românilor pentru ridicarea unui monument la mormântul lui Avram Iancu, bani, cum să știe, confiscați din partea guvernului și să ceară, ca banii să fie extradați, pentru a putea fi întrebuințați în scopul pentru care au fost adunați.

Ambele propuneri au fost primite din partea congregațiunii pentru a fi puse la ordinea de zi în congregația ordinară de toamnă.

NOUȚĂȚI

Jubileul »Familiei«. După-cum anunță »Tel. Rom.« dl Dr. At. Marienescu este însărcinat din partea »Academiei Române«, ca Joi în 9 Iunie n., să reprezinte »Academia« la jubileul aranjat întru onoarea dlui Iosif Vulcan, redactorul »Familiei«, în Oradea-Mare. — *Societatea pentru crearea unui fond de teatru român* va fi reprezentată la acest jubileu prin membrii în comitet dnii N. P. Petrescu și Dr. I. Blaga.

Serbătoarea lui Ștefan cel Mare. Comitetul arangiator pentru serbarea centenariului al 4-lea dela moartea lui Ștefan cel Mare a pus terminul pe Sâmbătă 3/16 Iulie 1904. Serbarea va avea loc la Putna, la mormântul marelui Voevod. Pe ziua de 3 Iulie v. se vor pune trenuri speciale la dispoziția publicului participant. S'au ales mai multe subcomitete pentru primirea oaspeților, susținerea ordinii etc. Programul definitiv al serbărilor se va stabili în cel mai scurt timp.

Cartea de aur. Dl T. V. Păcățian a scos cu mari jertfe în ediția a doua vol. I. din »Cartea de aur« eliminând părțile confiscate prin sentința dela Cluj. Prețul volumului e 10 cor.

Procesul »Libertății« pentru agitație și preamărire a fost pertractat la 1 Iunie a. c. a doua-oră înaintea curții de cassatie din Budapesta, care a aflat vinovat pe dl Ioan Moța, autorul articolului incriminat, pentru agitație, nu și pentru preamărire și în consecuență, a redus pedeapsa dela un an, la două luni, ear' amendă în bani dela 1000 cor. la 200 cor.

† **Dorina Corolanu n. Rațiu, a decedat.** Era soția dlui avocat din Cluj, Iuliu Corolanu și fiica decedatului Dr. Ioan Rațiu, fost president al partidului național român. S'a înmormântat în Sibiu.

Excursiune școlară în România. Sâmbătă s'au reîntors la Brașov cei 20 profesori și 76 elevi dela liceul român din localitate, cari, precum am amintit la timpul seu, au întreprins o excursiune de studii în România pe linia Predeal—Constanța. Scopul excursiunii a fost geografic-archeologic. Timp de patru zile elevii noștri au fost oaspeții corpului didactic din cele patru centre vizitate: Constanța, Cernavoda, București și Sinaia. Primirea ce s'a făcut profesorilor și elevilor noștri, a fost din cele mai cordiale și a fost ținută strict în cadrele unei petreceri școlare. Dl profesor N. Sulică, raportorul nostru, ne va pune la dispoziție un detaliat raport despre această frumoasă și instructivă excursiune școlară. »G. T.«

Vêrșetenii cer tribunal. Săptămăna trecută a fost în audiență la ministrul president Tisza o deputație din Vêrșeț și din 22 comune învecinate, ca să ceară crearea unui tribunal regesc în Vêrșeț. Ministrul președinte Tisza a promis, că le va sprijini cererea.

Examene de maturitate. La gimnaziul gr.-or. român din Brașov se va ținea examenul verbal de maturitate în zilele de 24 și 25 Iunie st. n. Ca comisar din partea guvernului la acest examen este designat dl Al. Kuntz, directorul suprem de studii al districtului Cluj. La școala comercială superioară gr.-or. română din Brașov se va ținea examenul verbal de maturitate în zilele de 27, 28 și 29 Iunie st. n.

Têrgul de țeară dela Chișetău va avea loc în 18 Iunie n. 1904.

Nenorociri mari. Cetim în »Drapelul« că în apropierea comunei Pojejena (comitatul Caraș-Severin) copiii lucrătorilor dela calea ferată industrială aflând în coliba lui Lazar Blajovan lădița cu dinamitul destinat a se întrebuița la spargerea stâncelor, au luat o cartușe și au aruncat-o în foc, »ca să pocnească«. Urmarea a fost, că în urma exploziei cinci copii au fost ruși în bucăți, ear' alți mulți au îndurat răni grave. — O altă nenorocire înfiorătoare s'a întâmplat zilele acestea în Szepesvárálja. Cum raportează adecă ziarele maghare, băiețelul de 9 ani al morarului de acolo Ioan Tomajko umblând prin moară și apropiindu-se de roată a fost prins în cureaua de transmisiune și învârtit de vreo câte-va ori în jurul roții. Morarul vèzând primejdia în care se află băiatul, a prins curaua cu mâna, ca s'o tragă jos de pe roată, dar' aceea l'a înhățat și pe el și l'a întors printre roate împreună cu fiul seu. Tata și fiu au fost formați sdruciți între roate, așa că numai erau decât masă de carne, fără nici un chip de om.

Prospecte de recoltă. Oficiul de statistică din ministerul de agricultură, pe baza rapoartelor intrate dela raportorii economici ai ministerului contemplează recolta de grâu din anul acesta cam la 31,869 000 de măji metrice. Cu 11,154.000 de măji metrice mai puțin decât în anul trecut.

Ucidere în hotarul Lugoșului. În »Drapelul« cetim următoarele: Sâmbătă dimineața făptuitori necunoscuți au ucis cu mare cruzime pe femeea Persida Alexandru, pe când venia cu lapte la Lugoș. Crima au comis-o cu securi și capul nefericitei era despățit aproape cu totul de trunchiu. Sunt bănuți cu comiterea crimei 2 feciori. Se zice, că femeea ucisă avea un amant, a cărui soție a plătit pe cei 2 feciori să o omoare. Făcându-se cercetare ucigașii au fost descoperiți și arestați.

Pentru cei cari au luptat la Custozza. Dela comanda regimentului de infanterie nr. 43, care a luat parte la lupta dela Custozza, se face apel către toți fostii soldați, cari au servit la acest regiment, să-și înștiințeze adresa la adjunctura regimentului în Biserica-Albă (Fehértemplom) până în 10 Iunie a. c.

Calătorie în jurul pământului. La București a sosit excursionistul Frak Kalman

din Nagy-Kőrös (Ungaria), care a plecat să ocolească pământul și să câștige premiul de 15.000 coroane, oferit de Academia de marină comercială din Fiume celui-ce va ocoli pământul în 3 ani pe jos.

Mântuit dela moarte. Un om oare-cândva desnădăjdut trimite inventatorului crucei duple electro-magnetice R. B. Nr. 86967, dlui Albert Müller Budapesta V., Vadász-u. 42, următoarea scrisoare de mulțumită:

Stimate Domnule Müller!

Înainte de toate te încunostințez, că sunt un om sărac și boala m'a silit să intru într'un spital din Budapesta, apoi am stat 3 luni sub îngrijirea doctorilor din Zombor și toate acestea m'au costat 200 cor. fără ca să mă pot vindeca, ear' doctorii au perdut nădejdea și cu trebuia să mor. Din întâmplare am dat de vestea crucei dtale și am comandat-o purtându-o pe pept după-cum mi-ai scris. În timp scurt în 10 Aprilie m'am sculat din pat, mă simt sănătos și nu mi-e teamă că mor, pertru-că m'ai mântuit dta. Îți mulțumesc de mii de ori. Cu stima Francisc Ostiadat, mașinist în Priglența-St.-Ivan (com. Bács-Bodroz) în 27 Aprilie 1904.

Crucea duple electro-magnetică R. B. Nr. 86967 costă numai 6 cor. și vindecă boalele următoare: reumatism, respirație grea, lipsă de somn, batere de inimă, boala rea, de nervi; de aceea îndemnăm pe fiecare să se adreseze plin de încredere la dl Albert Müller Budapesta V., Vadász-utca Nr. 42/G.

De ce merge Țarul la războiu? Conform știrilor date din Rusia, Țarul Nicolae II. va pleca în curând în Asia, spre a fi de față la desfășurarea evenimentelor războiului. În legătură cu înregistrarea acestei știri ziarul parisian »Gaulois« zice că Țarul s'a hotărât la aceasta sub sugestiunea unei profetiri a pustnicului Serafim, ale cărui oseminte anul trecut au fost aduse dela Sarov și înmormântate în cripta unei biserici din Moscva. Despre acest pustnic se zice că ar fi făcut odată următoarea profetire: »În anul ce va urma după înmormântarea mea, când adecă osemintele mele vor fi puse spre odihnă în o biserică, Rusia se va încurca în un războiu crâncen, care îi va cauza nenorociri grozave. Se ridică însă Țarul, va merge el însuși pe câmpul de războiu și va sfărâma tableta de șach a Angliei«. — Tableta aceasta, după interpretările rusești, ar fi Japonia.

Mare nenorocire într'o mină. Din Harzburg (Pennsylvania) într'o mină din apropierea Williamstov s'a produs o explozie de gaz de mină, în urma căreia au fost distruși 50 lucrători. Până acum au fost aflate cadavrele alor 7 muncitori.

Mama salvată. Asta-i loznica acelei scrisori ce o trimite un fiu recunoscător inventatorului crucei duple electrice R. B. nr. 86967, dlui Albert Müller din Budapesta str. Vadász nr. 42/G. Epistola e de conținutul următor: Stimate dle Müller! Nu mi pot ascunde sentimentele de sinceră recunoștință, — pertru-că dacă există în lume ceva ce are efect vindecător, este de sigur invențiunea dtale. Mama a suferit 15 ani de stomac și avea dureri reumatice atât de mari, încât ne-am pierdut toată speranța ca mama să rămăie în viață. Era ca o ruină, — nici un membru al corpului nu și-l putea mișca, încât tratam cu ea ca și cu copiii. Atunci m'am refugiat la invențiunea dtale, crucea duple electrice R. B. nr. 86967 și spre marea bucurie, mama după-ce a purtat crucea 4 săptămăni a părăsit patul și azi har Domnului! se simte de tot bine și sănătoasă. Deci nu pot recomanda în deajuns invențiunea dtale tuturor, cari pătinesc de asemenea morburii, ca să și-o procure dela dta. Primește din nou cele mai sincere mulțumite, să te binecuvinteze cerul și să te recompenseze pentru invențiunea dtale. Cu deosebită stimă: George Parth din Barațca.

Răsboiul ruso-japonez.

La *Vafangtien* Japonezii au suferit o înfrângere serioasă. O companie a regimentului 13 de dragoni a fost total nimicită din partea vânătorilor siberieni. O altă companie japoneză s'a retras înfrântă. Lăncile cazacilor au făcut o colosală impresie asupra Japonezilor.

Rușii înaintează spre Sud. 15.000 Ruși au ajuns la Niușwang. Un regiment de infanterie, un regiment de Cazaci și o diviziune au sosit în Kaitschu. O altă brigadă va urma trupele acestea. Comandantul acestor trupe e generalul *Miscenko*. Ele au de scop a tăia legătura trupelor japoneze dela Pitzewo cu armata principală.

O telegramă din Londra dă următoarele informațiuni asupra mișcărilor și pozițiunii armatei japoneze:

O armată japoneză de 150.000 ține ocupată linia dintre *Fengvanceng* și *Kaiping* și punctele strategice mai importante. Armata lui *Oku* străbate spre Dalny. A treia armată sub comanda generalului *Nozdu* e concentrată între *Kulaping* și *Pitzewo*. Mareșalul *Yamagata* noul comandant suprem e pe drum, ca să ia conducerea operațiunilor contra Portului-Arthur.

Un amic al generalului *Stössel* a primit dela acesta o scrisoare în care zice: Nu știu de ne vom mai revedea vre-odată. Ori voiu primi ordine nouă, ori nu, eu sunt firm decis a-mi da viața pentru Rusia. Ori-ce s'ar întâmpla, eu nu mă voiu preda. *Portul-Arthur* îmi va fi mormântul.

Din Petersburg se anunță ziarului *«Matin»*, că la 4 Iunie sobcolonelul *Gurko* din garnisoana dela Port-Arthur a sosit în Liaoyang, după-ce i a succedat să treacă prin linia de luptă japoneză. El a dus lui Kuropatkin știri importante dela generalul *Stössel*.

Să zice, că flota rusească a făcut o eșire din Port-Arthur încoronată cu succes.

Plătirea în rate a restanțelor de dare.

Recomandăm în deosebită atențiune restanțierilor de dare ordinațiunea ministerială (Nr. 1053) care împuternicește direcțiunile financiare ca pentru plătirea dărilor îngrămădite sub durata ex-lex-ului să acorde restanțierilor favorul plății în rate. Dispozițiunile mai importante ale ordinațiunii sunt următoarele:

1. Pentru datoriile în dare, îngrămădite în intervalul din 1 Maiu 1903 până în 1 Aprilie 1904, asemenea pentru datoriile publice cari să încasează sub auspiciile autori-

tăților financiare, să poate acorda respiriu tuturor cari îl cer până la 1 Septembrie 1904.

2. Respiriu să se dea pe lângă condițiunea plății în rate, așa însă, că scadența ultimei rate să nu treacă peste sfârșitul lui Septembrie 1904.

3. Dacă restanțierul petent, ar avea restanță și de pe vremea înainte de 1 Maiu 1903, atunci concesiunea favorului plății în rate, să se lege pozitiv de condițiunea, că astfel de restanță veche să se achete în termen fixat scurt.

4. Numai în casuri extraordinare să poate concesiunea și pentru astfel de restanțe veche favorul plății în rate. Dar' după aceste restanțe, este a se socoti și interese de întârziere.

5. Restanțierii rugările lor pentru acordarea favorului plății în rate separate ori mai mulți la o altă în scris ori și verbal le pot presenta și anume nu numai la direcțiunile de finanțe ci și la percepțiile de dare.

Recusele sunt scutite de timbru.

Congresul Burilor.

Săptămâna trecută s'a încheiat în Pretoria primul congres al Burilor, care în mai multe ședințe s'a ocupat cu situațiunea și organizarea elementului olandez din Africa de sud. În ultima ședință s'a primit propunerea de a înființa o societate numită *«Transvaalbond»*, care are de scop organizarea Burilor. Guvernului englez se vor înainta 168 petițiuni acoperite de 125.000 iscălituri, cari vor conținea dorințele Burilor. Pressa engleză nu este de loc încântată de lucrările acestui congres. Ziarul *«Standard»* scrie între altele următoarele: *«Vorbirile au fost în genere loiale, dar' din toate transpiră un spirit dujmănos față de guvernul englez. Este mai pe sus de ori-ce îndoială, că idealul Africanderilor a rămas neschimbat. Generalul Delarey, care până mai acum observase o ținută liniștită, a adus din nou la viață spiritul patriotic, care se bazează pe o mândrie puternică națională.»*

„CORVINEANA“

instituit de credit și economii, societate pe acții în Hunedoara (Vajda-Hunyad).

A V I S!

Direcțiunea Institutului de credit și economii „CORVINEANA“ în ședința sa din 7 I. c. a decis, ca cu 1 Iulie a. c. să reducă etalonul la depuneri dela 6% la 5 $\frac{1}{2}$ %, ceea-ce — conform §. 57 din statutele institutului — prin aceasta să aduce la cunoștință publică.

Direcțiunea.

1-3

„Biblioteca „Bunul Econom“.

Au eșit de sub tipar până acum broșurile:

1. Nutrețurile ierboase, cositurile (fânele), prepararea fânului și pășunile.
2. Economia porcilor, oilor și caprelor.
3. Sămânța plantelor agricole și sămânțul lor.
4. Îngrijirea plantelor agricole în cursul vegetațiunii și recolta cerealelor.
5. Creșterea, nutrirea și îngrijirea animalelor domestice (Zootehnia generală).
6. Cunoașterea pământurilor agricole (Agrologia).
7. Agricultură generală (Lucrarea pământului. Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de mărunt pământul).
8. Îngrășămintele (gănuirea pământurilor) și irigațiunile (udarea pământurilor).
- 9—10. Prăsirea paserilor de casă (gălițe, hoare). Găinile, curcile, găinușele (biblicele), găștele, ratele, porumbii (porumbei).
11. Cultura cerealelor. (Grânul, secara, orzul, ovésul, meiul, hrișca, encurusul (porumbul).
12. Cartoful, năpul (sfeccla), inul, cânepa, rapița, fasolea, lintează, și cultura lor.
13. Economia câinilor, vitelor mari cornoate și bivoliilor.

Prețul unei broșuri este 30 fileri (pentru România 50 bani).

Se pot comanda la administrația *«Bunul Econom»*, la librăria *W. Krafft* în Sibiu, la librăria *Petru Simion* în Arad și la librăria *Archidiecezană* în Sibiu.

Revizătorilor se dă rabat potrivit.

Târgurile din Ungaria, Transilvania și Bănat.

Dela 16—22 Iunie n. 1904

Joi	16 Brad.
Vineri	17 Bégyon.
Sâmbătă	18 Zalatna.
Duminică	19 Agnita.
Luni	— — — —
Marti	— — — —
Mercuri	— — — —

Calendarul vechiu și nou al săptămânei.

Dumuminea a 2-a Rus. glas 1 sft. 2.

Dum.	30 M. Isache	12 Ioan
Luni	31 M. Ermil	13 Tobias
Marti	1 S. M. Iustin filosof.	14 Beneficiu
Merc.	2 S. P. Nichi or	15 V t
Joi.	3 Muc. Lucian	16 Beno
Vineri	4 S. P. Mitrofan	17 Adolf
Sâmb.	5 Sf. M. Dorotei	18 Gervasiu

CURSUL MONETELOR

Galbinul	11:43
Napoleon d'or (20 franci) aur	19:09
20 Marce germane aur	23:52
Bilete germ. 100 Mărci	117:42
„ franceze 100 franci	95:52
„ române 100 lei	94:95
„ rusești 100 ruble	253:75
„ italienești 100 lire	95:50

Prețul făinei din 10 Iunie n. 1904.

Per 50 kgr.					
0	1	2	3	4	5
14.40	13.80	13.20	12.80	12.40	12.00
6	7	7 1/2	8	Tărățe	
11.40	10.70	10.00	5.80	4.10	

Cursul pieții din Budapesta

— in 10 Iunie n. 1904 —

Per 50 kgr.		Per 1 kgr.	
Grâu . . .	8.04 — 8.11	Piment . .	105.00 — 107.00
Săcară . .	6.30 — 6.42	Cassia . .	90.00 — 98.00
Orz	5.80 — 5.95	Cuișoare .	96.00 — 100.00
Mei	5.45 — 5.90	Ghimber .	113.00 — . . .
Ovăș . . .	5.28 — 5.32	Paprică . .	70.00 — 180.00
Cucuruz . .	5.10 — 5.15	Ulci de in	63.00 — 64.00
Rapiță . .	10.35 — 10.80	„ de rap.	63.00 — 65.00
Trifoi . . .	52.00 — 60.00	„ de lem.	116.00 — 119.00
Lucernă . .	55.00 — 60.00	In brut . .	90.00 — . . .
Mohor . . .	9.50 — 10.50	Cânep.br.	64.00 — 70.00
Măzărliche	7.00 — 7.50	Lână nsp.	120.00 — 124.00
Fasole . . .	8.50 — 9.25	Migdale .	186.00 — . . .
Mazere . .	6.00 — 7.00	Smochine	25.00 — 25.50
Mazăr. coj.	15.00 — 21.00	Alune . .	111.00 — 112.00
Lințe . . .	13.00 — 22.00	Stafide V.	85.00 — 100.00
Păsat . . .	5.75 — 6.00		
Mac	26.00 — 28.00		
Sēm. de in	00.00 — 00.00		
S. de cânep.	8.50 — 9.00	Unt proasp.	1.50 — 2.16
Prune . . .	24.25 — . . .	Caș Emental	2.10 — 2.20
Lictar . . .	25.25 — 25.50	„ Groc . .	1.20 — 1.40
Untură . .	64.50 — 65.00	„ Trapist .	1.20 — 1.50
Slănină . .	56.00 — 56.50	„ Liptau .	0.88 — 1.30
Zahar brut	19.45 — 20.30	Brânz. de oac	1.10 — 1.40
Cafea Iava	70.00 — 115.00		
Caf. Santos	43.00 — 45.00	Bumbac bal.	00.00 — 00.00
Caf. Portor.	80.00 — 125.00	Portoc. lada	5.50 — 8.50
		Lămâi . .	4.50 — 6.00
		Ouă (144) lada	66.00 — 78.00
Per 100 kgr.		Per 100 Litr.	
Miere . . .	100.00 — 120.00	Spirt raff.	148.00 — 152.25
Ceară . . .	130.00 — 140.00	Spirt brut	146.00 — 147.25
Nuci	30.00 — 60.00	„ denat.	46.00 — 46.50
Cartofi roza	5.40 — 6.00	Trevere . .	80.00 — 85.00
Cart. galb.	5.00 — 5.75	Sligoviț .	100.00 — 130.00
Ceapă roșie	3.00 — 8.80	Țuică . . .	18.00 — 18.50
Usturoi . .	12.00 — 16.00		
Piper n. . .	150.00 — 152.00		

Redactor-responsabil: Aurel P. Barcianu.

Cel mai mare deposit de ciasornice, giuvaeruri și obiecte de aur și argint în

Transilvania

(144) la 22-26

Iulius Erős

în Sibiu, Strada Cisnădiei Nr. 3 (Palatul Transilvania).

Tot felul de ciasornice, giuvaeruri de aur și argint, podoabe bisericesti etc

Toate obiectele bine și frumos lucrate, ieftine, cu prețuri fixe.

Serviciu prompt și conștientos.

La cerere se trimite preț curent bogat ilustrat.

CUMPENE

pentru **comerțiu, industrie** și **conomie solid și exact** lucrate, ofere spre cumpărare

I-ma Fabrică de Cumpene Transilvană

VICTOR HESS Sibiu (N.-Szeben)

La cerere se trimite catalog (228)

20-52 *ilustrat gratuit și franco.*

DI Albert de Leeuw in Broecheuz scrie In urma punerii unui carton mic din renumitul

Moartea cloțanilor

(Felix Immisch, Delitzsch)

am aflat mai mult de

50 cloțani morți.

Un carton din MOARTEA CLOȚANILOR costă cor. — 60 și 120.

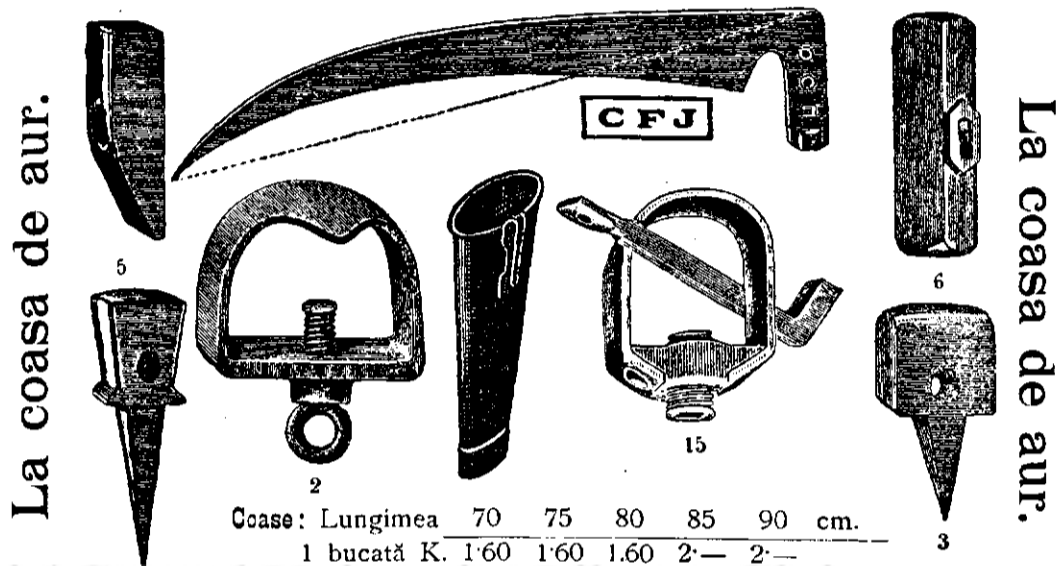
Să afli de vânzare la apoteca **N. Vlad, Orăștie.**

„**IDEAL**” institut tipografic și librărie

in Hunedoara (Vajda-Hunyad).

Serviciu prompt! — Prețuri ieftine!

CAROL F. JICKELI, Sibiu (Nagy-Szeben).

La coasa de aur.

La coasa de aur.

Coase: Lungimea 70 75 80 85 90 cm.

1 bucată K. 1.60 1.60 1.60 2.— 2.—

Bătută costă cu 10 fileri mai mult.

Pentru fiecare bucată garantez. Adecă, eu schimb ori-ce coasă provăzută cu semnul **CFJ**, care nu ar corăspunde, chiar și atunci, când ea a fost bătută și întrebuițată. — Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încrădere coasa aceasta. In decursul anilor s'a sporit foarte tare numărul coaselor vândute. —

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucată pe de-asupra.

Coase de-acestea cu semnul **CFJ** să mai pot procura la firmele următoare:

Consum Verein, Heltau, Joh. T. Gross, Mühlbach, Regine Buchholzer, Katzendorf, Josef Graef, Schönau, Michael Ehrmann, Marktschelken, Michael Simonis, Langenthal, Carl Waldt, Bolkacs, Joh. Schlattner, K.isd, Joh. K. Schuller, Agnetheln, Jos. Schuster, Frauendorf, Andreas Nemenz, Reichsdorf, W. Prischak, Girlsan.

Nicovale, forma, fig. 2 3 Ciocane, fig. 5 à 250 300 Fig. 6 à 300 grame.
1 bucată K. —96 —96 1 bucată K. —86 —90 K. 1.—

Nicovalele și ciocanele se vând pe lângă *garanție pentru fiecare bucată*. Fiecare bucată, care s'ar dovedi sau prea moale sau prea tare, se schimbă.

Verigi de coase, pentru înțepenirea coasei Fig 7. Tocuri de cuți
Fig. 2 13 15 smălțuite pe dialăuntru și pe
Dimensiunile 34/41 39/88 40/42 m/m dinafară 1 bucată
1 bucată K. —24 —30 —40 K. —40

Cuți, dela 10 bani în sus, în variație bogată. — Indeosebi recomand: *Cuțile americane* 1 bucată K. —40. *Cuți de Bergamo* vinete-inchise, cu semnul **CFJ** 1 bucată K. —80.

Toporiști de coase, obicinuite de lemn K. —44. — Toporiști pentru coase de holde (model întrodus de Julius Teutsch) 1 bucată K. —90.

Greble de fer pentru coasele de holde, pentru a le șrofa pe toporiștele obicinuite de lemn, (141) 1 bucată K. 1.30. 22-52

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtii Regale în **BUDA-PESTA.**

Cancelaria și depozitele: *Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrássy 23.*

(139) Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratuit și franco.

22-52

„AGRICOLA“

Însoțire economică de magazin și anticipații
(143) și-a început activitatea în 22-52
HUNEDOARA (Vajdahunyad).

Cancelaria și Magazinul însoțirii se află în casele proprii.
Însoțirea „Agricola“ cumpără și vinde produse agricole, cu deosebire: *grâu, cucuruz, ovės, țărițe, etc.*

Vinde bucate pe credit (pe așteptare). Acoardă avansuri pe bucate, efecte și prețioase (giuvacricale).

Primește aurării și argintării în afaceri de lombard și la acoperire de conturi-courante.

Primește depuneri spre fructificare cu 6%.

Mijlocește împrumuturi de bani pe amortisație.

Mijlocește asigurări pe viață și contra focului.

Vinde unelte și mașini agricole chiar și pe plătiri în rate.

In sfârșit îngrijește ori-ce afaceri comerciale de intermediare.

Casse de fer și oțel sigure contra focului și spargerii

pentru păstrat bani, registre și documente în toate mărimile și formele.

Soliditate garantată.

Prețuri eftine.

A se adresa la: Prima fabrică transilvană privilegiată ces. și reg. de case de fer și oțel

alui

R. ÖSZY

Sibiu — Nagyszeben

Strada Dumbrăvii Nr. 3. Strada Bruckenthal Nr. 5.

Preț curent ilustrat se trimite la cerere gratis și franco.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și inviorează

Deosebită atențiune

rării, că acest aparat

(190) de 20

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

e a se da împreju-

vindecă boale vechi

(22) de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împiedicarea circulației sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșituri de inimă, asma, auzul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischius, udul în pat, influenza, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile lumii, cari pretușe cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a prolă a aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „(Iasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja eftinatatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor. folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.
Prețul aparatului mic e 4 cor. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. strada Vadász 42G. colțul strada Kálmán.

Editor-proprietar Aurel P. Barcianu.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țeară și exoperează

împrumuturi pe pământuri și edificii

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai iftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2%—5³/₄%.

Credit personal cu giranți și obligație pe 5—10 ani La funcționari de stat, comitat și oraș, precum și la oficeri, credit simplu și fără giranți, pe salare dela K. 1800 mai sus.

La dorință servim cu informațiuni, rugând marea poștală.

(230) „**PECUNIA**“ întreprindere de credit, 22-52 Sibiu (Nagyszeben) Strada Poplăcii nr. 27.

Nou!

Lampă electrică de busunar

cu mecanism american indispensabilă pentru ori-ce economie casnică.

Să poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corăspunzătoare.

La ficure e de lipsă pentru luminarea chiliilor, treptelor, ambitelor și localităților laterale.

Pentru oficeri la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moșe cu ocașunea vizitelor de noapte. În fabrice,

mcri, pivnițe și depozite unde se păstrează materii explosive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru econoame este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covoare. Pe pro-prietarii și coroni îi păsește de atacuri și foc; cu accașia te poți să și noaptea în pod unde se păstrează nutretul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe mii de ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1 coroană 20 fileri subministrăm altul nou. **Prețul 4 coroane.**

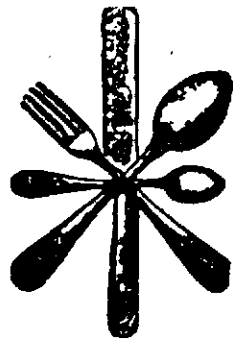
Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin 5 cor.

(227) **Strat de rezervă 1 cor. 20 fl.** Se trimite cu rambursă de 22-52

Stabilimentul Central alui **IOSIF AUFFENBERG** BUDAPEST, Strada Profeta 5.

Cumpărare ocașională!

32 bucăți numai 6 fl.

În urma prea marelui deposit al unei fabrici de obiecte de metal, sunt încredințat să vind marfa acesteia în prețul cu care se face. Spedez dară, până când depositul sustă, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într-o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțițe din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat

laptele și 1 sitiță de străcurat supă. — 32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuește cu cel mai scump argint, și ca unul ficcare să fie convins despre adevăr, mă oblig a remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni. — Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsească din nici o casă.

Singur expeditor este: **Iosif Aussenberg's Centrale**

(226) 22-52 Budapesta VI., Strada Profeta nr. 5.

Comandele se trimite spedând banii înainte sau contra ramburs.

Tip. Institutului tipografic „Minerva“ în Orăștie.